

ชื่อวิทยานิพนธ์	: การเผยแผ่พุทธธรรมผ่านสื่อโทรทัศน์ : กรณีศึกษา รายการดีสิบ ตอนคนจนผู้ยิ่งใหญ่
ผู้วิจัย	: นายเต็มศักดิ์ กังวล
ปริญญา	: พุทธศาสตรมหาบัณฑิต (ธรรมนิเทศ)
คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์	
	: ดร. จุฑามาศ วารีนแสงทิพย์ วท.บ. (เกียรตินิยม), อภิ.บ. (อภิธรรมบัณฑิต), พธ.ม. (พระพุทธศาสนา), พธ.ด. (พระพุทธศาสนา)
	: พระครูปลัดสุวัฒนบัณฑิตคุณ, ดร. ป.ธ.๔, B.A. (Pali & Buddhist Studies), M.A. (Management), M.A. (Pali & Buddhist Studies), Ph.D. (Pali & Buddhist Studies)
วันสำเร็จการศึกษา	: ๑๕ มีนาคม ๒๕๕๙

บทคัดย่อ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีวัตถุประสงค์หลัก ๓ ข้อ คือ ๑. เพื่อศึกษาพุทธวิธีการเผยแผ่พุทธธรรมทางพระพุทธศาสนา ๒. เพื่อศึกษาการใช้สื่อโทรทัศน์ในการเผยแผ่พุทธธรรม ๓. เพื่อวิเคราะห์ความสอดคล้องของการเผยแผ่พุทธธรรมผ่านสื่อโทรทัศน์รายการดีสิบ ตอนคนจนผู้ยิ่งใหญ่

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ซึ่งผู้วิจัยได้ค้นคว้าจากพระไตรปิฎก อรรถกถา หนังสือ เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เก็บข้อมูลจากรายการดีสิบ ตอนคนจนผู้ยิ่งใหญ่ ที่ออกอากาศจำนวน ๗ ครั้ง ศึกษารายการโทรทัศน์ในการเผยแผ่พุทธธรรมทางพระพุทธศาสนา และการสัมภาษณ์เชิงลึกที่มีโครงสร้าง กับนายอภิรักษ์ แซ่อ้อ และผู้ที่เกี่ยวข้อง พระภิกษุผู้ใช้สื่อโทรทัศน์ในการเผยแผ่พุทธธรรม นักวิชาการด้านสื่อสารมวลชน ผู้ผลิตสื่อโทรทัศน์ และผู้ผลิตรายการดีสิบ รวมทั้งสิ้น ๑๐ รูป/คน จากเครื่องมือการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง เพื่อทำการวิเคราะห์แบบพรรณนาความ สรุปผลการวิจัย การอภิปรายผลพร้อมทั้งข้อเสนอแนะ ผลการวิจัยพบว่า

พระพุทธเจ้าทรงใช้วิธีเผยแผ่ใน ๑๐ วิธี ๑) วิธีการเข้าหาทางผู้นำทางสังคม ๒) ปฏิบัติหลักคำสอนและหลักความเชื่อของลัทธิศาสนาดั้งเดิม ๓) ปฏิรูปไม่ทรงหักล้างคำสอนหรือถ้อยคำของศาสนาอื่นอย่างทันที ๔) วิธีการเสนอหลักคำสอนที่เป็นแก่นแท้ของพระพุทธศาสนา ๕) วิธีการเยี่ยมเยียนตามบ้าน ๖) วิธีการบริการชุมชนเพื่อให้เกิดความคุ้นเคย ๗) วิธีการใช้ปาฏิหาริย์ ๘) วิธีการปรับตัวให้เข้ากับวัฒนธรรมท้องถิ่น ๙) วิธีการเผยแผ่ด้วยบุคคลิกภาพ และ ๑๐) วิธีการสนทนา การบรรยายและตอบปัญหา

ในระหว่างเดือนมกราคม - ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๕๘ มีรายการโทรทัศน์เผยแพร่พุทธธรรมจำนวน ๓๔ รายการ ซึ่งส่วนมากนำเสนอในวันเสาร์และอาทิตย์ในช่วงเวลา ๐๔.๐๐ - ๐๙.๐๐ น. โดยมีรูปแบบรายการโทรทัศน์ที่นำเสนอพุทธธรรมสามารถแบ่งออกเป็น ๗ รูปแบบ ได้แก่ ๑) รายการรูปแบบบรรยาย ๒) รายการรูปแบบสนทนา ๓) รายการรูปแบบละคร ๔) รายการรูปแบบสารคดี ๕) รายการรูปแบบการ์ตูน ๖) รายการรูปแบบปกิณกะ ๗) รายการรูปแบบเรียลลิตี้ ซึ่งมีการเล่าเรื่องพุทธธรรมที่หลากหลายส่วนมากจะเน้นหนักเรื่องศีล ๕

องค์ประกอบพุทธวิธีการสื่อสารกับกระบวนการสื่อสาร ซึ่งมีความคล้ายกันดังนี้ ๑) ผู้ส่งสาร ได้แก่ พระพุทธเจ้า ๒) ข่าสาร ได้แก่ หลักธรรม ๓) สื่อ ได้แก่ การเทศน์ ๔) ผู้รับสาร ได้แก่ พระสงฆ์ซึ่งรายการดีสิบ ตอนคนจนผู้ยิ่งใหญ่ ได้นำเสนอพุทธธรรมเรื่องความกตัญญูทเวที่ต่อมารดาบิดาซึ่งมีความสอดคล้องกับเรื่องราวของพระโพธิสัตว์ตามที่ปรากฏในคัมภีร์พระพุทธศาสนาใน ๒ ลักษณะ คือ ๑) การแสดงความกตัญญูทเวที่ด้วยการปรนนิบัติเลี้ยงดูมารดาบิดาด้วยปัจจัยสี่ ซึ่งปรากฏในโสณนันทชาดก ๒) การแสดงความกตัญญูทเวที่ด้วยการการเตือนสติให้มารดาบิดาตั้งมั่นในธรรมซึ่งปรากฏในสุวัณณสามชาดก

Thesis Title : Bhuddadhamma Dissimination Through Television Medium : A Case Study of At Ten Program ; Episode of Great Poor Man

Researcher : Termsak Kungwol

Degree : Master of Arts (Bhamma Communication)

Thesis Supervisory Committee

: Dr. Jutamas Vareesangthip B.SC (Honor), Abidhamma Bundits, M.A., Ph.D. (Buddhist Studies)

: Phrakrupaladsuwattanabunditkun, Dr. Pali IV., B.A. (Pali & Buddhist Studies), M.A. (Management), M.A. (Pali & BuddhistStudies), Ph.D. (Pali & Buddhist Studies)

Date of Graduation : 15 March 2016

Abstract

This thesis is of 3 objectives, namely:- (1) to study the Buddhist method of spreading the Dhammas, (2) to study the use of the television media for spreading the Doctrinal principles, (3) to analyze the consistency of the Bhuddadhamma dissimination through television medium: a case study of At Ten program; episode of Great Poor Man

This research work is a qualitative one. The researcher has searched the data from the Three Baskets, the commentaries, the books, the related research works, and the Bhuddadhamma dissimination through television medium, the deep interview with Mr. Abhirak Sae-Hua and the related people, the monks who use the television media, the academicians in the mass communication, the producers of the television media and the producer of At Ten of 10 monks and laymen, to analyze and conclude the results.

From the research, it is found that the Buddha used the 10 methods of spreading the Dhammas, namely:- 1) to approach the social leader, 2) to revolve the principles of teaching, 3) to revise the principles of teaching, 4) to propose the principles of teaching the real essences of the teaching in Buddhism, 5) to visit the

people, 6) to give services to the communities, 7) to use the miracles, 8) to adapt oneself to be able to reach the local civilization, 9) to spread the Doctrinal Principles with the personality, 10) the conversations and the answering of the questions.

From January to October 2558 B.E. there have been the 34 television program which propose the television program on Saturday and Sunday at 04.00 - 09.00 o'clocks. Such the said television patterns are divided into 7 types, namely:- 1) the type of the description, 2) the type of the conversation, 3) the types of the dramas, 4) the type of the documentary, 5) the type cartoon, 6) the type of the varieties and 7) the type of the reality. All of them, there are the narrative of the stories and many Doctrinal principles most of which emphasize the Five Precepts.

The composessive part of the methods of the communication and spreading of the Buddha's Doctrinal principle are of the same points as follows:- 1) the sender of the message is the Buddha, 2) the messages are the Doctrinal principles, 3) the media are the preachings, 4) the receivers of the news are the disciples. In the At Ten program, there is the proposal of the Doctrinal Principles about the gratitude to the parents, which is in compliance with the Three Baskets in 2 characteristics, namely:- 1) the gratitude to the parents with 4 factors appearing in Sonanda Jataka, 2) the gratitude to the parents to cause them to be in the Silas and the Dhammas appearing in Suvanna-Sama-Jata

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์เล่มนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาธรรมนิเทศ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ผลงานฉบับนี้เสร็จสมบูรณ์ตามรูปแบบเพราะได้รับความอนุเคราะห์แนะนำจากคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ และผู้มีส่วนสำคัญอย่างยิ่งที่ทำให้วิทยานิพนธ์เล่มนี้มีความก้าวหน้าและถูกต้องตามมาตรฐานของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย คือ ดร.จุฑามาศ วาริแสงทิพย์ ประธานที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่ท่านทุ่มเทเสียสละเวลาให้คำปรึกษาแนะนำแนวทางและให้กำลังใจ และท่านพระครูปลัดสุวัฒนบัณฑิตคุณ, ดร. ที่เมตตาตรวจสอบแก้ไขภาษาบาลี ทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ให้สำเร็จสมบูรณ์อย่างมีคุณภาพ

ขออนุโมทนาและขอบคุณ ดร.ชยนันท์ หนูไชยะนันท์ ผู้มอบทุนสร้างกำลังการศึกษา แก่ผู้วิจัย คณาจารย์และเจ้าหน้าที่สาขาวิชาธรรมนิเทศ นักวิชาการผู้ให้ข้อมูลในการทำวิทยานิพนธ์ นายอภิรักษ์ แซ่ฮ้อ ผู้สร้างแรงบันดาลใจ นายสุวัฒน์ มกรารมย์ ผู้มอบกำลังใจที่ดีเสมอมา และผู้ที่เกี่ยวข้องทุกท่าน

ท้ายสุดแห่งวิทยานิพนธ์เล่มนี้ ขอส่วนแห่งบุญและประโยชน์อันพึงจะเกิดขึ้นได้จากผลการวิจัยครั้งนี้จงส่งผลถึงท่านทั้งหลายที่กล่าวมาแล้วข้างต้น และความสำเร็จที่เกิดจากงานวิจัยฉบับนี้ผู้วิจัยขอน้อมถวายเป็นพุทธบูชา ธรรมบูชา สังฆบูชา และบูชาพระคุณมารดาบิดาที่สมควรกล่าวนามคือคุณพ่อ ร้อนโท คงคาวิน กังวล และคุณแม่ฉนวนลอนงค์ กังวล และบูรพาจารย์ผู้ที่มีพระคุณทั้งหลายที่ให้ความเมตตาอนุเคราะห์ และให้ความอุปถัมภ์งานวิจัยครั้งนี้จนสำเร็จด้วยดี ขอให้ทุกท่านจงเจริญด้วยอายุ วรรณะ สุข พละ ขอจงมีดวงตาเห็นธรรม บรรลุซึ่งมรรคผลนิพพานโดยเร็วในภพชาติอันใกล้นี้เทอญ

นายเติมศักดิ์ กังวล

๑๔ มีนาคม ๒๕๕๙

